

Länsstyrelsen
Västerbottens län

Bilaga 2. till ”Beslut om naturreservat
för ”Svanamyran”

SKÖTSELPLAN

Datum
2009-11-25

Ärendebeteckning
511-7278-2007
Arkivbeteckning
240222

1(9)

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET SVANAMYRAN I ÅSELE KOMMUN

Foto: Marlene Olsson Cipi/Länsstyrelsen

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå
Växel: 090-10 70 00

1. Syftet med säkerställande och skötsel

Syftet med säkerställandet och skötsel av Svanamyrans naturreservat är att bevara och återskapa områdets värdefulla naturmiljöer såsom ett ostört, mångformigt och representativt myrområde med intilliggande lövrika barrnaturskogar. Syftet uppnås genom naturvårdsbränning och genom att naturliga processer tillåts fortgå ostört. Naturskogsstrukturer som skiktning, död ved och gamla grova träd ska finnas i gynnsam omfattning. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i hela reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska naturmiljöer och arter. Utöver friluftsliv, ska reservatet även kunna nyttjas för naturstudier, undervisning samt forskning.

2. Beskrivning av naturreservatet

2.1 Administrativa uppgifter

Namn	Svanamyran
Nummer	2402222
Reg-DOS id	2015001
Natura 2000	-
Kommun	Åsele
Län	AC
Lägesbeskrivning	Ca 30 km OSO Åsele, ekokarta 21I 1a Mittkoordinat (RT90 2,5 gon V): 1602146, 7107542
Natureografisk region	32 c, norra Norrlands barrskogsområden och bergkullslätter
Värdetrakt	21. Björnlandet I och 22. Björnlandet II
Bränningstrakt	Björnlandet- Svedjan
Gräns	Se beslutscharta
Ägarkategori	Sveaskog
Fastigheter	Del av Rissjölandet 2:1
Förvaltare	Länsstyrelsen i Västerbottens län
Totalareal	444 ha
Skyddad areal produktiv skog	202 ha

2.2 Naturtyper inom området

Naturtypsindelning ¹		Areal (ha)
Barrskog	Planterad barrskog (2.1.3.1)	42,7 ha
Blandskog	Löv o barrblandskog av ris-gräs typ (2.3.1.2)	208,0 ha
Våtmark	Tallmosse av ristyp (3.1.1.3)	8,6 ha
	Tuvull-Sphagnum fuscum typ (3.1.3.1)	6,4 ha
	Fattigkärrvegetation (3.2)	32,5 ha
	Fattigkärr med fastmattevegetation (3.2.3)	25,6 ha
	Starr-vitmosstyp (3.2.4.1)	39,3 ha
	Tallkärr av klotstarrtyp (3.3.1.1)	56,1 ha
	Tuvsäv-blåtåtel-vitmoss-brunmosstyp (3.3.2.1)	25,2 ha

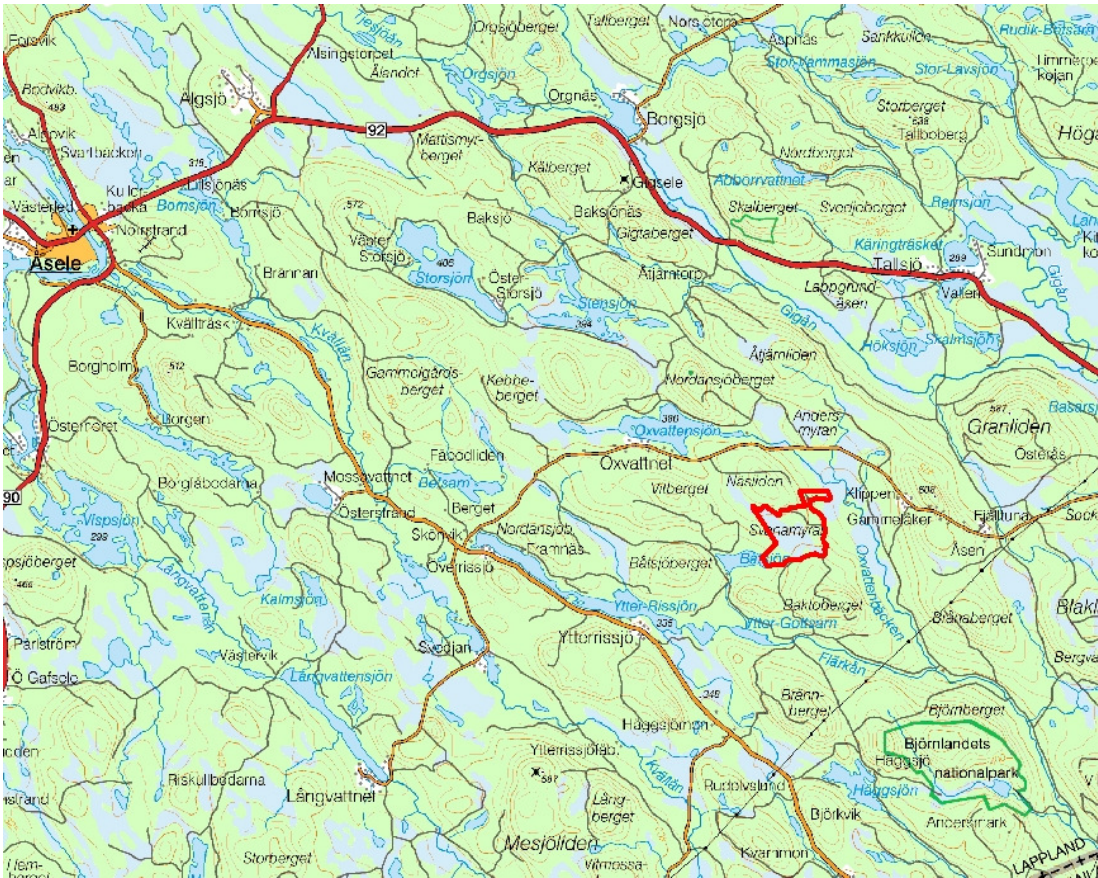
¹Naturtypsindelning enligt *Vegetationstyper i Norden, 1994* (se bilaga 1).

Naturtypsindelning ²		Areal (ha)
Skog	Västlig taiga (9010)	191,3 ha
Våtmark	Övrig skogsmark (9900)	61,2 ha
	Skogklädd våtmark (91D0)	58,1 ha
	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn (7140)	108,0 ha
	Aapa myrar-fattiga till intermediära strängflarkkärr och blandmyrar (7310)	25,6 ha

² Naturtypsindelning enligt basininventering av skyddad natur, rådets direktiv 92/43 EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (se bilaga 2).

2.3 Beskrivning av reservatet

Svanamyran ligger 3 mil östsydöst om Åsele och ligger 357 – 450 meter över havet. Reservatet utgörs av det stora myrkomplexet Svanamyran samt intilliggande skogsområden. Merparten av skogen utgörs av frisk ristyp med inslag av fuktigare myrstråk. Närmare myren övergår skogen till fuktig blöt mark. Skogarna i reservatet bryts upp av naturliga element i skogslandskapet såsom Svanabäcken som korsar myren från nordöst och mynnar ut i två parallella, delvis uträtade bäckar med utlopp i Båtsjön. Vägarna följer i stort reservatsgränsen med förgreningar mot nordväst och sydväst.

Översiktskarta Svanamyrans naturreservat. Röd markering = Svanamyrans naturreservat, grön markering befintliga reservat och nationalpark.

Morän täcker stora delar av reservatet. Moränens överyta är flack och mäktigheten kan antas vara tämligen stor. En tydlig drumlin i västra reservatskanten och ett antal flutings (räfflad morän) i den centrala delen indikerar den dominerande isrörelseriktningen vid avsättningstillfället. Några isälvsrännor mot sydväst visar spår av den smältande isen. Bergrunden i reservatet domineras av en näringsfattig bergart, grå, finkornig, mer eller mindre skiktad metagråvacka, som är karaktäristiskt för länets kustområde. I öster genomkorsar ett nord-sydligt stråk med röd till grå, grovkornig och porfyrisk, revsundsgranit som är karaktäristisk för länets inland. Längst i öster finns ett smalt nord-sydligt stråk med mörkgrå, finkornig basisk metavulkanit (amfibolit), som ger upphov till lite mer näringsrik morän. Några isälvsrännor i morän löper mot sydväst, utåt från västra gränsen på reservatet.

Skogarna i reservatet finns huvudsakligen på Näslidens yttersta östsluttning, nordost om Svanamyran, som domineras av ett stort urskogsartat skogsområde med drygt 150-årig gran med stort inslag av 300-åriga tallar. På sina ställen finns en hel del björk och inslag av grov asp och säl. Garnlav är vanlig men sparsamt med död ved. Närmare myren finns liknande granskog med lite yngre träd, mindre inslag av gamla tallar, men mera björk. Här är marken till stor del fuktig – våt, och övergår tidvis i glesare trädbevuxna kärr. Omedelbart sydväst om Svanamyran finns ett område med ca 100-årig, grandominerad blandskog med stort inslag av björk och gruppställda aspar samt säl som delvis är både gammal och grov. På blöt mark i detta område är skogen delvis björkdominerad med en del asp, högorter och allmänt med klen död ved av björk. I samtliga värdekärnor finns gott om dimensionsstubbar. Några områden med utvecklingsmark med ca 100-årig, grandominerad och ganska trivial skog finns i delar av objektet, det finns också mindre avsnitt med tall- och contortaplantering.

Myren, som gett reservatet dess namn, klassades som högsta naturvärde (klass 1) i våtmarksinventeringen och ingår i myrskyddsplanen som ett av de mest skyddsvärda myrkomplexen i Sverige.

Reservatets myrar karaktäriseras av stora och vidsträckta områden med glest trädbevuxna kärr i övergångszonen mellan myr och skogsmark. Centralt i området ligger strängblandmyrar och öppna mycket blöta strängflarkkärr. Strängarna och flarkgölsystemet bildar ett solfjäderformat landskapsnitt i myren med ett bredmaskigt mönster. Flarkarna är tydligt terrasserade på flera ställen. De omkringliggande blandmyrarna består av en nordlig mosse som gradvis övergår i kärr. I nordväst finns ett relativt stort sluttande kärr. På flera håll i komplexet finns fina källområden och källdråg. Topogena kärr med både fastmattor, mjukmattor och lösbottnar förekommer också. Näringsförhållandena i området varierar från tämligen rika partier till fattigkärr. Myrkomplexet är hydrologiskt intakt bortsett från några perifera diken och utträtade skogsbäckar.

Svanamyrans karaktär av barrblandskogar med gott om lövträd och gamla träd gör området gynnsamt för växter och djur som är beroende av ostörda ekosystem. Följande noteringar av ovanliga och intressanta arter har gjorts i området (arter i alfabetisk ordning och hotkategori enligt rödlistan 2005 anges inom parentes): bårdlav, doftskinn (NT), gammelgranskål (NT), hägg, korallblylav, korallrot, koralltaggvamp (NT), kötticka, lavskrika (NT), ljungpipare, lunglav (NT), ormbär, rynkskinn (NT), skrovellav (NT), skinnlav, skuggviol (NT), småspov, spindelblomster, stuplav, stiftgelélav (NT), tibast, torta, vedtrappmossa (NT).

*Grova sälgar förekommer allmänt i Svanamyrans barrnaturskogar. Foto: Marlene Olsson
Cipi/Länsstyrelsen*

3. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i fyra skötselområden med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området (bilaga 3). För varje skötselområde redovisas mätbara bevarandemål. Skötselområdets bevarandetillstånd anses gynnsamt när dessa bevarandemål är uppnådda.

3.1 Skötselområde 1, skog med fri utveckling, areal 151 ha

Skötselområdet består av merparten av all skogsmark inom reservatet. Skogen varierar från lövrika barrblandskogar med påtaglig förekomst av tallöverståndare, till lite yngre grannaturskogar (bilaga 3, delområde 1). Merparten av skötselområdet utgörs redan i dag av olikåldriga bestånd med gott om gamla träd. Skötselområdets skogar ska lämnas för fri utveckling, vilket innebär att utvecklingen ska präglas av naturliga processer så som trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. De arealer skog i skötselområdet som ej utgörs av naturskog idag, ska på sikt och genom frånvaro av mänskliga ingrepp få utvecklas mot ett naturskogsartat tillstånd med samma bevarandemål som omgivande skogar. Det innefattar även att en spontan brand bör tillåtas brinna så långt möjligt är, inom reservatet, utifrån säkerhetsmässiga aspekter.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskog uppgår till 151 ha.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder

3.2 Skötselområde 2, restaurering genom naturvårdsbränning, areal 53 ha

Skötselområdet består av en senvuxen, bitvis gles granskog på frisk mark med grova sälgar och spridda tallöverståndare (bilaga 3, delområde 2). Förekomsten av gamla grova sälgar och kolade stubbar samt ett tjockt förnalager av väggmossa, visar att området har brandprägel men att senaste branden ligger mycket långt bort i tiden. Död ved och trädskiktning är en stor bristvara på grund utav hårda plockhuggningar och ett tjockt förnalager som försvårar gran- och lövföryngring. En naturvårdsbränning skulle främja skogen att återfå den naturliga struktur och dynamik som är typiskt för grannaturskogen såsom skiktning och död ved. Svanamyran ligger inom en av länsstyrelsen utpekad brännings-trakt där vi kommer att satsa extra mycket på naturvårdsbränningar i reservat.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskog uppgår till 53 ha

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning skall utföras inom skötselområdet med syftet att främja naturlig trädföryngring av gran och lövträd samt att skapa bränd senvuxen gran. Delområdet har hög prioritet för framtida naturvårdsbränning och bör brännas inom den närmaste 10-årsperioden. Efter utförd bränning ska området lämnas för fri utveckling. Marktytor med rikligt lövuppslag kan stängslas utifrån tillgängliga resurser. En exakt avgränsning för enskilda naturvårdsbränningar tas fram i samband med den detaljplan som görs strax innan bränningen (brandplanen). Ovan beskrivna åtgärder kommer att infogas i en övergripande planering för naturvårdsbränning i länets samtliga naturreservat. Det innebär att en prioritering kommer att ske inom tillgängliga resurser, där ovan beskrivna skötselåtgärder kommer att vägas mot liknande åtgärder i andra naturreservat. Någon tidpunkt för genomförande föreskrivs därför inte i skötselplanen.

3.3 Skötselområde 3, område med tillåtet skogsbruk, areal 42 ha

Skötselområdet består av ung contortatall och vanlig svensk tall, uppdelade på olika områden (bilaga 3, delområde 3). Inom detta skötselområde får normalt skogsbruk bedrivas. Det är dock viktigt att inga större markliga ingrepp sker i detta område, då detta i sin tur kan påverka hydrologin i hela reservatet. Dessa delar ska därför brukas vintertid på väl tjälad mark och skyddas från större markingrepp.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- inga främmande trädslag förekommer inom skötselområdet
- området har en ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Skogsbruksåtgärder som röjning, gallring och avverkning är tillåtet inom skötselområdet. Området ska sedan markberedas genom hyggesbränning och får bara planteras med inhemska trädslag. Vid avverkning och gallring ska även en vältilltagen kantzon lämnas till myren.

3.4 Skötselområde 4, våtmarker med fri utveckling, areal 198 ha

Våtmarkerna inom området består av nordlig mosse, trädbevuxna myrar och olika typer av fattig-intermediära kärr (bilaga 3, delområde 4). Enligt våtmarksinventeringens inventering utgörs myrarna inom reservatet av högsta naturvärde (klass 1). Därför ska hela skötselområdets myrar utvecklas fritt utifrån naturliga hydrologiska processer med de strukturer och artsamhällen som hör dessa naturtyper till.

Bevarandemål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen våtmarker uppgår till 198 ha, varav trädbevuxna våtmarker utgör 56 ha
- 90 procent av våtmarkerna har en ostörd hydrologi

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

Svanamyran klassades som ett myrkomplex med högsta naturvärde i våtmarksinventeringen. Foto: Marlene Olsson Cipi/Länsstyrelsen

4. Skötselområden för friluftsvärden med mål och åtgärder

Hela reservatet redovisas som ett skötselområde med avseende på friluftsliv och anläggningar (bilaga 4). Den förväntade ökningen av besök till följd av reservatsbildningen bedöms inte komma att äventyra områdets naturvärden.

4.1 Skötselområde för Friluftsliv och anläggningar

Det övergripande målet för friluftslivet är att området ska nyttjas utifrån dess naturgivna förutsättningar. Nyttjandet av området som utflyktsmål ska främjas genom att fyra reservatsskyltar iordningställs intill den skogsbilväg som löper längs reservatets östra del. En

informationsskylt (A3) med karta över reservatet ska sättas upp intill den väg som tangerar reservatsgränsen. Ytterligare tre skyltar sätts upp där skogsvägar skär eller tangerar reservatsgränsen. Lämpliga placeringar av anläggningarna presenteras på kartan i bilaga 4.

Mål

- Det ska finnas fyra väl underhållna informationsskyltar med beskrivning av naturmiljöer i reservatet, föreskrifter för allmänheten samt en karta

Skötselåtgärder

- Montering av informationsskyltar.

5. Övriga anläggningar

Inga övriga anläggningar finns inom reservatet.

6. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande jaktlagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

7. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

8. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet ¹
Skogsbruksåtgärder	3, se bilaga 3	1
Montering av informationsskyltar	Se bilaga 4	1
Naturvårdsbränning	2, se bilaga 3	2

¹Siffran anger prioriteringsordning ifall genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

9. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Uppföljningen ska ske minst vart annat år. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra ett underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

9.1 Uppföljning av skötselåtgärder

I samband med att skötselåtgärder utförs ska utgångsläget innan åtgärden, tidpunkt för åtgärd, åtgärdens omfattning och utförande samt uppnått resultat dokumenteras för att

möjliggöra en långsiktig uppföljning. Vidare ska även kostnaderna för åtgärderna noteras.

9.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden och enligt den indelning i naturtyper för basinventering av skyddad natur som presenteras på kartan i bilaga 2. Indelningen kan komma att ändras efter ytterligare fältbesök i reservatet eller efter att området har flygbildstolkats.

Kartbilagor:

1. Naturtypsindelning enligt Vegetationstyper i Norden
2. Naturtypsindelning enligt basinventering av skyddad natur
3. Skötselområden för naturvärden
4. Anläggningar för friluftsliv